

ОСВІТНІ ПЛАКАТИ З ПРОФЕСІЙНО-ХУДОЖНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Жданова Олександра ¹, Колесник Наталія ² [0000-0001-9384-9369]

¹ Студент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

alexandrazhd@gmail.com

² К.пед.н., доц. кафедри образотворчого мистецтва та дизайну, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна kolesnik@zu.edu.ua

Анотація. У тезах розглядається, як відновити баланс у мистецькій освіті ХХІ-го століття, щоб зробити мистецтво більш доступним для учнів та популяризувати його у світі. Пропонується розширити традиційний підхід до співвідношення форми і змісту в мистецтві, використовуючи плакати як простий і зрозумілий спосіб візуальної комунікації. Освітні плакати, створені на основі професійно-художнього підходу, слугують інструментом для полегшення розуміння, розробки візуальних образів та впровадження інклюзивного і практичного підходу в освітній процес. У роботі враховуються теорії збалансованої інтеграції, мистецтва та сучасні освітні практики.

Ключові слова: Професійно-художнє проектування, візуальна комунікація, освітні плакати, плакат, освіта, художнє проектування.

Сучасні вчителі мистецтва відіграють важливу роль у розвитку візуально грамотних громадян. Вони залучають учнів до мистецтва в його різноманітних формах, ідеях і цілях, розглядаючи його як мову, що дозволяє створювати осмислені зображення з закладеними патернами реагування на них. Через навчальний процес та критичні реакції учні вчаться сприймати, інтерпретувати й оцінювати ідеї, пов'язані з візуальними образами та структурами минулого й сучасності. Під час творчого процесу учні генерують ідеї, які уточнюються й оформлюються у візуальні образи.

Як зазначив Білл Айві (Департамент освіти США та Національний фонд мистецтв, 2000), колишній голова Національного фонду мистецтв: «З поширеністю медіа в житті нашої молоді стає важливіше, щоб молодь була здатна інтерпретувати повідомлення, які лунають у медіа. Якщо наші діти не

навчатися формувати зображення, зображення формуватимуть їх».

У 21-му столітті загальна грамотність стала надзвичайно важливою, що потребує адаптації візуальних стилів у сфері освіти. Сучасні митці та викладачі мистецтва мають критично досліджувати швидко змінюваний візуальний світ (Gude, 2004). Від початкової до вищої освіти учні дедалі більше потребують навичок нового століття, серед яких важливе місце займає візуальна грамотність. Як зазначив Burmark (2002), візуальна грамотність для зображень є еквівалентом читання й письма для слів. У 2001 році понад 90% інформації ми отримували візуально, і ця тенденція лише зростає. Наша культура стає дедалі залежнішою від здатності миттєво й універсально візуально спілкуватися (Metros, 2008). Сучасні студенти повинні вміти як створювати художні об'єкти, так і розуміти значення соціальних образів, ідей і медіа, які формують наш складний візуальний світ (Sandell, 2003). Перед педагогами постає виклик: «як підготувати молодь до виживання й процвітання у світі, відмінному від того, який ми будь-коли знали чи навіть уявляли» (Gardner, 2006, p. 17). Це потребує опанування нових когнітивних навичок, таких як синтез ідей, креативність, повага до різноманітності та етичність. Водночас важливо навчити інтегрувати знання з різних сфер і цінувати їх. Незважаючи на візуальність сучасного світу, мистецтво для багатьох залишається складним. Люди не завжди розуміють його значення чи знають, як використовувати його у своєму житті. Як сказав Деніел Пінк: «Якщо малюнок вартий тисячі слів, то метафора варта тисячі малюнків» (Pink, 2005, p. 50). Пінк наголошує, що для опанування навичок, потрібних у XXI-му столітті, учні мають розвивати шість ключових аспектів:

- Дизайн – підвищення візуальної привабливості та організації.
- Історія – ефективне спілкування через розповіді.
- Симфонія – синтез ідей.
- Бачення – розуміння загальної картини.
- Емпатія – здатність бачити світ очима інших.
- Сенс – пошук глибшого значення й мети.

Вчителі мистецтва є провідниками, які допомагають учням зрозуміти мистецтво як мову, розвиваючи їхню візуальну грамотність. Це включає вміння інтерпретувати, створювати та використовувати візуальні образи для аналізу, мислення, прийняття рішень і навчання.

Основний текст. Дослідження студійного мислення (Hetland, Winner, Veenema & Sheridan, 2007) показує, що якісне залучення студентів до вивчення візуального мистецтва відбувається через побудований педагогічний процес, який ґрунтується на трьох складових: демонстрація мистецьких об'єктів і лекціях, роботі студентів над створенням творчих продуктів та критичному аналізу. Ці підходи корисні не лише для зв'язку з мистецтвом, а й для інших форм мислення, необхідних для повноцінного функціонування у 21 столітті. Однак важливо передавати ці знання через зрозумілі візуальні патерни, які

можна реалізувати за допомогою плакатів із професійно-художнього проектування.

Збалансований підхід, що враховує форму, тему та контекст твору мистецтва, допомагає учням/студентам краще розуміти візуальну мову. Досліджуючи форму – тобто структуру, яку художник вкладає у процес створення – ми можемо побачити, як вона взаємодіє з темою у відповідному контексті. Освітній плакат слугує засобом комунікації, який сприяє глибшому розумінню творів мистецтва сучасним глядачам. Плакати з професійно-художнього проектування не лише пояснюють, а й збагачують навчальний процес завдяки структурованій подачі матеріалу разом із наочними прикладами та інструментами. Вони дають учням можливість аналізувати твори мистецтва через призму особистих, соціальних, культурних, історичних, політичних, духовних та інших контекстів. Це допомагає закладати ці знання у власні творчі роботи.

Такі плакати є універсальним та легким у використанні інструментом, який підходить як для новачків, так і для досвідчених митців. Конструкція освітніх плакатів з професійно-художнього проектування допомагає організувати та збалансувати сприйняття студента/учня. Навчальні плакати допомагають уникати надмірно формалістичного підходу до мистецької педагогіки, роблячи процес створення та розуміння мистецтва більш інтерактивним. У такий спосіб плакат сприяє «прочитанню» ширшої картини мистецтва та створює баланс між формою, темою й контекстом.

Освітні плакати з професійно-художнього проектування це один із способів навчити та відкрити мистецтво широкій аудиторії. Плакат, як інструмент, значно ширший за використанням, та не обмежується професійно-художнім проектуванням. Плакати також допомагають освітянам упорядкувати подачу інформації, роблячи уроки змістовнішими. Їх можна використовувати в мистецьких навчальних закладах, школах, університетах, музеях, а також представляти на курсах для педагогів. Освітні плакати з професійно-художнього проектування можуть використовуватись будь-ким, хто зацікавлений у інтерпретації або створенні творів мистецтва. Такий спосіб донесення інформації допомагає глядачам фактично візуалізувати свій процес мислення й приходити до власних автентичних висновків. Конструкція таких плакатів організовує зміст для активізації мислення та надихає на творчість. Вони сприяють синтезу інформації, створюючи «візуальний органайзер», який полегшує розуміння та налагоджує зв'язки.

Перебалансування мистецтва та візуальної комунікації за допомогою концептуального відображення до вивчення мистецтва, що відображаються в плакатах професійно-художнього проектування, має такі характеристики: цілеспрямованість, всеохопленість, творчість та естетична привабливість. На відмінну від традиційної моделі Фельдмана (1987), яка підходить до критики мистецтва послідовно через опис, формальний аналіз, інтерпретацію та

судження, плакати запрошують до інтерактивного дослідження, розглядаючи тему «в цілому». Візуальна комунікація через плакати нагадує плетіння, де три нитки – форма, тема й контекст – створюють цілісну тканину особистого значення. Це робить мистецтво доступним і зрозумілим для широкої аудиторії, забезпечуючи його актуальність у сучасному світі.

Висновки. Використання освітніх плакатів із професійно-художнього проектування як засобу візуальної комунікації робить візуальну мову мистецтва більш значущою та доступною для учнів 21 століття. Їхні комунікативні можливості можна розглядати через призму прагматичної теорії, адже мистецтво оцінюється за його здатністю впливати на аудиторію та створювати спільний досвід. Освітні плакати, будучи серцем педагогічної практики, слугують своєрідними підказками, які допомагають кожному глядачеві сприймати візуальні ідеї, оцінювати естетику, відчувати силу краси та натхнення. Вони сприяють творчому зростанню через глибокий, натхненний досвід і комунікацію, що відкриває двері до історичного та культурного розуміння.

Літературні джерела

1. Burmark, L. (2002). *Visual literacy: Learn to see, see to learn*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
2. Gardner, H. (2006). *Five minds for the future*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
3. Gude, O. (2004). Postmodern principles: In search of a 21st-century art education. *Art Education*, 56(1), 6–14. DOI : 10.1080/00043125.2004.11653408
4. Hetland, L., Winner, E., Veenema, S., & Sheridan, K. M. (2007). *Studio thinking: The real benefits of visual arts education*. New York, NY: Teachers College Press.
5. Metros, S. E. (2008). The educator's role in preparing visually literate learners. *Theory Into Practice*, 47(2), 102–109. DOI : 10.1080/00405840801992264
6. Pink, D. H. (2005). *A whole new mind: Moving from the information age to the conceptual age*. New York, NY: Riverhead Books.
7. Sandell, R. (2003). Visual literacy: Analyzing work to encode and decode images, ideas, and media in a complex visual world. In R. S. Thomas (Ed.), *Analyzing student work* (pp. 20–35). Maryland: ASCD Monograph.